

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z BIOLOGII DLA KLASY 6 SZKOŁY PODSTAWOWEJ W KOŃCZEWICACH

Maria Zwolicka

1. Cele oceniania:

- *diagnoza osiągnięć uczniów:*
  - *dostarczanie uczniowi informacji o tym, czy aktywność i postępy w nauce prowadzą go do założonego celu,*
  - *dostarczanie uczniowi informacji o postępach i trudnościach w nauce, posiadanych wiadomościach i umiejętnościach oraz wskazanie braków,*
  - *dostarczanie rodzicom bieżącej informacji o osiągnięciach dziecka,*
- *wspieranie rozwoju ucznia:*
  - *umożliwienie uczniowi poprawy (nadrobienia) w/w zaległości, motywowanie ucznia do systematycznej pracy i osiąganie coraz lepszych wyników w nauce,*
  - *wdrażanie ucznia do samooceny i rozwijania poczucia odpowiedzialności za osobiste postępy bądź ich brak,*
- *motywowanie ucznia do pracy,*
- *informacja o skuteczności procesu nauczania poprzez:*
  - *ustalenie stopnia opanowania wiedzy,*
  - *zauważenie trudności w nabywaniu umiejętności,*
  - *zastosowanie nowych skutecznych metod nauczania,*
  - *dostarczanie nauczycielowi informacji o poziomie osiągniętych przez ucznia umiejętności w celu przedsięwzięcia odpowiednich środków pomocy w nauce,*
  - *przygotowanie ucznia do nowej formuły sprawdzania umiejętności (sprawdziany końcowe).*

2. Oceny stosowane w ocenianiu – zgodne ze statutem szkoły.

3. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

- **Ocenę celującą (6)** otrzymuje uczeń, który posiada wiedzę i umiejętności wymienione na ocenę dopuszczającą (2), dostateczną (3), dobrą (4), bardzo dobrą (5) oraz: prezentuje stopniowo komplikującą się budowę ciała zwierząt, na podstawie opisu przyporządkowuje zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej, na podstawie ilustracji analizuje budowę tkanek zwierzęcych, wykazuje związek istniejący między budową tkanek zwierzęcych a pełnionymi przez nie funkcjami. samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych, wykonuje z dowolnego materiału model wybranej tkanki zwierzęcej, wykazuje związek istniejący między budową elementów krwi a pełnionymi przez nie funkcjami, wykonuje mapę mentalną dotyczącą związku między budową poszczególnych tkanek zwierzęcych a pełnionymi przez nie funkcjami, samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i na podstawie ilustracji rozpoznaje oraz opisuje elementy tkanki widziane pod mikroskopem, wykazuje związek istniejący między budową parzydełkowców a środowiskiem ich życia, przedstawia tabelę, w której porównuje polipa z meduzą, wykonuje model parzydełkowca, analizuje możliwości zakażenia się chorobami wywoływanymi przez płazińce. ocenia znaczenie płazińców w przyrodzie i dla człowieka, analizuje możliwości zakażenia się chorobami wywoływanymi przez nicienie, przygotowuje prezentację multimedialną na temat chorób wywoływanych

przez nicienie, charakteryzuje znaczenie nicieni w przyrodzie i dla człowieka, zakłada hodowlę dżdżownic, wskazując, jak zwierzęta te przyczyniają się do poprawy struktury gleby, ocenia znaczenie pierścienic w przyrodzie i dla człowieka, przedstawia różnorodność budowy ciała stawonogów oraz ich trybu życia, wykazując jednocześnie ich cechy wspólne, analizuje cechy adaptacyjne stawonogów, umożliwiające im opanowanie różnych środowisk, charakteryzuje znaczenie skorupiaków w przyrodzie i dla człowieka, analizuje budowę narządów gębowych owadów i wykazuje jej związek z pobieranym pokarmem, ocenia znaczenie pajęczaków w przyrodzie i dla człowieka, analizuje elementy budowy zewnętrznej pajęczaków i wykazuje ich przystosowania do środowiska życia, rozpoznaje na ilustracji gatunki ślimaków, konstruuje tabelę, w której porównuje trzy grupy mięczaków, omawia przystosowania ryb w budowie zewnętrznej i czynnościach życiowych do życia w wodzie, wykazuje związek istniejący między budową ryb a miejscem ich bytowania, wyjaśnia, w jaki sposób przebiega wymiana gazowa u płazów, wykazując związek z ich życiem w dwóch środowiskach, wykazuje związek istniejący między trybem życia płazów a ich zmiennością, ocenia znaczenie płazów w przyrodzie i dla człowieka, wykonuje portfolio lub prezentację multimedialną na temat płazów żyjących w Polsce, analizuje pokrycie ciała gadów w kontekście ochrony przed utratą wody, wykazuje związek między sposobem rozmnażania gadów a środowiskiem ich życia, ocenia znaczenie gadów w przyrodzie i dla człowieka, wykonuje portfolio lub prezentację multimedialną na temat gadów żyjących w Polsce, wykazuje związek istniejący między przebiegiem wymiany gazowej a przystosowaniem ptaków do lotu, na ilustracji lub podczas obserwacji w terenie rozpoznaje gatunki ptaków zamieszkujących najbliższą okolicę, wykazuje związek między stałością ptaków a środowiskiem i trybem ich życia, korzysta z klucza do oznaczania popularnych gatunków ptaków, analizuje związek zachodzący między wymianą gazową ssaków a zróżnicowanymi środowiskami ich występowania i ich życiową aktywnością, analizuje funkcje skóry w aspekcie różnorodności siedlisk zajmowanych przez ssaki, analizuje zagrożenia ssaków i wskazuje sposoby ich ochrony, wykazuje przynależność człowieka do ssaków.

- **Ocenę bardzo dobrą (5)** otrzymuje uczeń, który posiada umiejętności wymienione na ocenę dopuszczającą (2), dostateczną (3), dobrą (4) oraz: charakteryzuje bezkręgowce i kręgowce, charakteryzuje pokrycie ciała bezkręgowców i kręgowców, podaje przykłady szkieletów bezkręgowców, charakteryzuje budowę poszczególnych tkanek zwierzęcych, rozpoznaje na ilustracji rodzaje tkanek zwierzęcych, omawia budowę i sposób funkcjonowania tkanki mięśniowej, samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem, omawia właściwości i funkcje tkanki kostnej, chrzęstnej i tłuszczowej, charakteryzuje rolę poszczególnych składników morfotycznych krwi, samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i na podstawie ilustracji rozpoznaje charakterystyczne elementy obserwowanej tkanki, charakteryzuje wskazane czynności życiowe parzydełkowców, ocenia znaczenie parzydełkowców w przyrodzie i dla człowieka, charakteryzuje wskazane czynności życiowe płazińców, omawia sposoby zapobiegania zarażeniu się tasiemcem, charakteryzuje objawy chorób wywołanych przez nicienie, omawia znaczenie profilaktyki, wskazuje przystosowania pijawki do pasożytniczego trybu życia, charakteryzuje wskazane czynności życiowe pierścienic, charakteryzuje wskazane czynności życiowe stawonogów, omawia cechy umożliwiające rozpoznanie skorupiaków, owadów i pajęczaków, wymienia cechy

adaptacyjne wskazanej grupy stawonogów, wyjaśnia, czym jest oko złożone, wykazuje związek między budową skorupiaków a środowiskiem ich życia, wykazuje związek istniejący między budową odnóży owadów a środowiskiem ich życia, na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów w przyrodzie i dla człowieka, omawia sposoby odżywiania się pajęczaków na przykładzie wybranych przedstawicieli, charakteryzuje odnóża pajęczaków, wykazuje różnice w budowie ślimaków, małży i głowonogów, omawia znaczenie mięczaków w przyrodzie i dla człowieka, wyjaśnia, na czym polega zmiennocieplność ryb, omawia sposób rozmnażania ryb, wyjaśniając, czym jest tarło, omawia znaczenie ryb w przyrodzie i dla człowieka, omawia cykl rozwojowy żaby i wykazuje jego związek z życiem w wodzie i na lądzie, rozpoznaje przedstawicieli płazów wśród innych zwierząt, wskazując na ich charakterystyczne cechy, charakteryzuje płazy ogoniaste, bezogonowe i beznogie, wskazuje sposoby ochrony płazów, charakteryzuje rozmnażanie i rozwój gadów, analizuje przebieg wymiany gazowej u gadów, charakteryzuje gady występujące w Polsce, wyjaśnia przyczyny wymierania gadów i podaje sposoby zapobiegania zmniejszaniu się ich populacji, analizuje budowę piór ptaków w związku z pełnioną przez nie funkcją, wykazuje związek istniejący między wymianą gazową a umiejętnością latania ptaków, wyjaśnia proces rozmnażania i rozwoju ptaków, wykazuje związek istniejący między wielkością i kształtem dziobów ptaków a rodzajem spożywanego przez nie pokarmu, omawia sposoby ochrony ptaków, opisuje przystosowania ssaków do różnych środowisk życia, charakteryzuje opiekę nad potomstwem u ssaków, identyfikuje wytwory skóry ssaków, omawia znaczenie ssaków dla człowieka, wymienia zagrożenia dla ssaków.

- **Ocenę dobrą (4)** otrzymuje uczeń, który posiada umiejętności wymienione na ocenę dopuszczającą (2), dostateczną (3) oraz: definiuje pojęcia *komórka*, *tkanka*, *narząd*, *układ narządów*, *organizm*, na podstawie podręcznika przyporządkowuje podane zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej, określa miejsca występowania w organizmie omawianych tkanek, samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i przy pomocy nauczyciela rysuje obrazy widziane pod mikroskopem, wskazuje zróżnicowanie w budowie tkanki łącznej, omawia funkcje składników krwi, samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i przy niewielkiej pomocy nauczyciela rozpoznaje charakterystyczne elementy obserwowanej tkanki, porównuje budowę oraz tryb życia polipa i meduzy, rozpoznaje wybrane gatunki parzydełkowców, omawia przystosowanie tasiemca do pasożytniczego trybu życia, charakteryzuje znaczenie płazińców, omawia rolę żywiciela pośredniego i ostatecznego w cyklu rozwojowym tasiemca, wskazuje drogi inwazji nicieni do organizmu, wyjaśnia, na czym polega „choroba brudnych rąk”, omawia środowisko i tryb życia nereidy oraz pijawki, na żywym okazie dżdżownicy lub na ilustracji wskazuje siodełko i wyjaśnia jego rolę, wskazuje różnorodność miejsc bytowania stawonogów, przedstawia kryteria podziału stawonogów na skorupiaki, owady i pajęczaki, opisuje funkcje odnóży stawonogów, wyjaśnia, czym jest oskórek, nazywa poszczególne części ciała u raka stawowego, na kilku przykładach omawia różnice w budowie owadów oraz ich przystosowania do życia w różnych środowiskach, na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów dla człowieka, na podstawie cech budowy zewnętrznej pajęczaków przyporządkowuje konkretne okazy do odpowiednich gatunków, na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe pajęczaków, na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego

omawia czynności życiowe mięczaków, na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe ryb, przyporządkowuje wskazany organizm do ryb na podstawie znajomości ich cech charakterystycznych, kilkoma przykładami ilustruje strategie zdobywania pokarmu przez ryby, charakteryzuje przystosowania płazów do życia w wodzie i na lądzie, omawia wybrane czynności życiowe płazów, rozpoznaje na ilustracji płazy ogoniaste, bezogonowe i beznogie, omawia główne zagrożenia dla płazów, opisuje przystosowania gadów do życia na lądzie, omawia tryb życia gadów, omawia sposoby zdobywania pokarmu przez gady, wskazuje sposoby ochrony gadów, omawia przystosowania ptaków do lotu, omawia budowę piór, wyjaśnia proces rozmnażania i rozwój ptaków, omawia znaczenie ptaków w przyrodzie i dla człowieka, wskazuje zagrożenia dla ptaków, na ilustracji lub na żywym obiekcie wskazuje cechy charakterystyczne i wspólne dla ssaków, wyjaśnia, że budowa skóry ssaków ma związek z utrzymywaniem przez nie stałocieplności, omawia proces rozmnażania i rozwój ssaków, rozpoznaje zęby ssaków i wyjaśnia ich funkcje, wyjaśnia znaczenie ssaków dla przyrody,

- **Ocenę dostateczną (3)** otrzymuje uczeń, który posiada umiejętności wymienione na ocenę dopuszczającą (2) oraz: przedstawia poziomy organizacji ciała zwierząt, podaje przykłady zwierząt kręgowych i bezkręgowych, wymienia najważniejsze funkcje wskazanej tkanki zwierzęcej, opisuje budowę wskazanej tkanki, przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem, wskazuje rozmieszczenie omawianych tkanek w organizmie, opisuje składniki krwi, przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rozpoznaje elementy tkanki widziane pod mikroskopem, wymienia cechy budowy parzydełkowców, wyjaśnia, na czym polega rola parzydełek, wskazuje na ilustracji elementy budowy tasiemca, wskazuje drogi inwazji tasiemca do organizmu, wskazuje na schemacie cyklu rozwojowego tasiemca żywiciela pośredniego, wskazuje charakterystyczne cechy nicieni, omawia budowę zewnętrzną nicieni, wymienia choroby wywołane przez nicienie, wymienia cechy charakterystyczne budowy zewnętrznej pierścienic, wyjaśnia znaczenie szczecinek, wymienia miejsca bytowania stawonogów, rozróżnia wśród stawonogów skorupiaki, owady i pajęczaki, wymienia cztery grupy skorupiaków, wskazuje charakterystyczne cechy budowy wybranych gatunków owadów, na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów dla człowieka, wskazuje charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej pajęczaków, omawia sposób odżywiania się pajęczaków, omawia budowę zewnętrzną mięczaków, wskazuje na ilustracjach elementy budowy mięczaków, na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną ryb, nazywa i wskazuje położenie płetw, opisuje proces wymiany gazowej u ryb, podaje przykłady zdobywania pokarmu przez ryby, wyjaśnia, czym jest ławica i plankton, na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną płaza, wymienia stadia rozwojowe żaby, podaje przykłady płazów żyjących w Polsce, wymienia główne zagrożenia dla płazów, wyjaśnia związek istniejący między występowaniem gadów a ich zmiennoocieplnością, rozpoznaje gady wśród innych zwierząt, określa środowiska życia gadów, podaje przyczyny zmniejszania się populacji gadów, rozpoznaje rodzaje piór, wymienia elementy budowy jaja, wskazuje ptaki jako zwierzęta stałocieplne, rozpoznaje ptaki wśród innych zwierząt, wskazując ich charakterystyczne cechy, wymienia pozytywne znaczenie ptaków w przyrodzie, wykazuje różnicowanie siedlisk zajmowanych przez ssaki, określa ssaki jako zwierzęta stałocieplne, wymienia

wytwory skóry ssaków, wykazuje zależność między budową morfologiczną ssaków a zajmowanym przez nie siedliskiem, nazywa wskazane zęby ssaków.

- **Ocenę dopuszczającą (2)** otrzymuje uczeń, który: wymienia wspólne cechy zwierząt, wyjaśnia, czym różnią się zwierzęta kręgowy od bezkręgowych, wyjaśnia, czym jest tkanka, wymienia podstawowe rodzaje tkanek zwierzęcych, przy pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem, wymienia rodzaje tkanki łącznej, wymienia składniki krwi, przy pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rozpoznaje elementy tkanki widziane pod mikroskopem, wskazuje miejsce występowania parzydełkowców, rozpoznaje na ilustracji parzydełkowca wśród innych zwierząt, wskazuje miejsca występowania płazińców, rozpoznaje na ilustracji tasiemca, wskazuje środowisko życia nicieni, rozpoznaje na ilustracji nicienie wśród innych zwierząt, rozpoznaje pierścienice wśród innych zwierząt, wskazuje środowisko życia pierścienic, rozpoznaje stawonogi wśród innych zwierząt, wymienia skorupiaki, owady i pajęczaki jako zwierzęta należące do stawonogów, wymienia główne części ciała poszczególnych grup stawonogów, wymienia główne części ciała skorupiaków, wskazuje środowiska występowania skorupiaków, rozpoznaje skorupiaki wśród innych stawonogów, wymienia elementy budowy zewnętrznej owadów, wylicza środowiska życia owadów, rozpoznaje owady wśród innych stawonogów, wymienia środowiska występowania pajęczaków, rozpoznaje pajęczaki wśród innych stawonogów, wymienia miejsca występowania mięczaków, wskazuje na ilustracji elementy budowy ślimaka, wskazuje wodę jako środowisko życia ryb, rozpoznaje ryby wśród innych zwierząt kręgowych, określa kształty ciała ryb w zależności od różnych miejsc ich występowania, wskazuje środowisko życia płazów, wymienia części ciała płazów, rozpoznaje na ilustracji płazy ogoniaste, beznogie i bezogonowe, wymienia środowiska życia gadów, omawia budowę zewnętrzną gadów, rozpoznaje na ilustracji jaszczurki, krokodyle, węże i żółwie, wymienia różnorodne siedliska występowania ptaków, na żywym okazie lub na ilustracji wskazuje cechy budowy ptaków, podaje przykłady ptaków żyjących w różnych środowiskach, wskazuje środowiska występowania ssaków, na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną ssaków, wymienia przystosowania ssaków do zróżnicowanych środowisk ich bytowania.
- **Ocenę niedostateczną (1)** otrzymuje uczeń, który nie posiada wiadomości i umiejętności umożliwiających funkcjonowanie na wyższych etapach kształcenia; nie jest w stanie wykonać zadań o elementarnym stopniu trudności.
- Wobec ucznia stosowana będzie ocena kształtująca na etapie poznawania nowych wiadomości, nabywania umiejętności i sprawdzania osiągnięć. Jest wyrażona w postaci informacji zwrotnej, opisowej, w formie ustnej lub pisemnej (bez oceny wyrażonej w stopniu) i nie ma wpływu na ocenę sumującą. Może mieć formę samooceny lub oceny koleżeńskiej. Ocenie kształtującej mogą podlegać: wypowiedź ustna, kartkówka, sprawdzian, praca kontrolna i inne formy pracy ucznia.

4. Formy sprawdzania wiedzy

Pisemne – sprawdzian, test, kartkówka zapowiedziana i niezapowiedziana (z 1 lub 2 ostatnich lekcji)

Ustne – odpowiedź ustna z 1 lub 2 ostatnich lekcji

Inne – aktywność, praca dodatkowa, referaty, zadanie domowe, prace plastyczne, zeszyt lub ćwiczenia, praca w grupie, prezentacja multimedialna

Sprawdzanie wiedzy i umiejętności następuje w formie ustnej, pisemnej i praktycznej:

W I semestrze – 3 sprawdziany:

- a) Świat zwierząt
- b) Od parzydełkowców do pierścienic
- c) Stawonogi i mięczaki

W II semestrze - 2 sprawdziany:

- a) Kręgowce zmiennocieplne
- b) Kręgowce stałocieplne

Po I semestrze i przed końcem II semestru zostanie przeprowadzony test semestralny.

5. Sposób zapowiadania

Nauczyciel zapowiada sprawdzian, poprzez wprowadzenie minimum tydzień wcześniej informacji do dziennika elektronicznego oraz poinformowanie uczniów o zapisaniu sprawdzianu. Sprawdzian jest poprzedzony powtórzeniem wiadomości.

6. Wagi statutowe i indywidualne (przedmiotowe)

Zgodnie ze statutem szkoły:

- praca domowa, aktywność - 1
- kartkówki, odpowiedzi - 2
- testy i sprawdziany – 3
- ocena śródroczna - 4

7. Przeliczniki ze sprawdzianów i testów:

Zgodnie ze statutem szkoły:

- 0-39%- **niedostateczny**
- 40-49%- **dopuszczający**
- 50-70%- **dostateczny**

71-85%- **dobry**

86-94%- **bardzo dobry**

95-100%- **celujący**

8. Przypadki nieobecności – sposób zaliczania

W przypadku nieobecności ucznia zalicza pracę (zapowiedzianą kartkówkę lub sprawdzian) na pierwszej lekcji po powrocie.

9. Nieprzygotowanie do zajęć – zgłaszanie i ilość

2 nieprzygotowania na semestr. Zgłaszanie nauczycielowi po wejściu do klasy, poprzez zapisanie numeru na tablicy i/lub zgłoszenie słowne przed sprawdzeniem obecności.

10. Praca domowa:

Prace domowe zapisane są w zeszycie. Zwolnieniem z braku pracy domowej jest nieprzygotowanie (jeżeli uczeń posiada). Pracę domową uczeń powinien wykonać samodzielnie. Zadanie rodzica jest wyłącznie nadzór nad tym, aby uczeń wykonał zadanie i wykonał je z należytą starannością.

Za niewykonaną pracę domową (lub celowe zapomnienie zeszytu) uczniowi wpisuje się uwagę w kategorii wykonywanie obowiązków szkolnych.

11. Dostosowanie oceniania dla uczniów z opiniami

- Zastosowanie metod i form pracy ujętych w opinii.
- Indywidualizacja pracy.
- W razie potrzeby wynikającej z opinii dostosowanie treści sprawdzianu do potrzeb ucznia.

12. Poprawa sprawdzianów:

- uczeń ma możliwość jednorazowej poprawy sprawdzianu w ciągu 7 dni od jego otrzymania
- obowiązkiem nauczyciela jest zapisanie w dzienniku obu ocen, jeżeli uczeń sprawdzian poprawiał
- Uczeń, który był nieobecny na sprawdzianie zalicza go na pierwszej lekcji po powrocie do szkoły. Uczeń ten zachowuje prawo do poprawy sprawdzianu.

13. Dodatkowe ustalenia

14. Ocenę końcową ustalamy na podstawie średniej ważonej, zgodnie ze statutem szkoły:

Ocena semestralna / roczna	Średnia ważona
celujący	>5,50
bardzo dobry	4,51 – 5,50
dobry	3,51 – 4,50
dostateczny	2,51 – 3,50
dopuszczający	1,51 – 2,50
niedostateczny	<1,51

15. Procedura Podwyższenia Przewidywanej Oceny Rocznej:

Zgodnie z wewnątrzszkolnymi zasadami oceniania zawartymi w statucie szkoły

Opracowała:

Maria Zwolicka